

Kaupunkiympäristön toimialan keskeisimmät toimenpiteet kaupunkistrategian toteuttamiseksi vuonna 2019

Kaupunkistrategian teema	Toimenpiteet	Keskeisimmät toimialatason strategiamittarit	Ennuste toteutumisesta / riskit toteutumislle
Maailman toimivin kaupunki <ul style="list-style-type: none"> • Keskustan elinvoimaisuus 	<p>Kävelykeskustan merkittävemmän laajentamisen ja maanalaisen kokoojakadun edellytysten selvittäminen.</p> <p>Tapahtumien järjestämistä helpotetaan. Ulkoilmakonserttien päättymisaikalinjaukset päivitetään uuden asukaskyselyn pohjalta</p> <p>Keskustan yleisten alueiden hankkeet sekä viihtyisyyden ja turvallisuuden lisäämisen hankkeet: Erottajanaukio toteutuu</p>	Keskusta-alueiden kävely-ympäristön toiminnallisen ja kaupunkikuvallisen laadun parantuminen, seurantamittari	<p>Kävelykeskustan merkittävän laajentamisen edellytysten selvittäminen etenee Kanslian vetovastuulla. Kävelemisen edistämishjelma on valmisteilla maankäytön yleissuunnittelupalvelussa.</p> <p>Ulkoilmatapahtumien lean-projekti valmistuu juhannukseen mennessä. Ulkoilmakonserttien päättymisaikat sovitaan tapahtumien koordinaatioryhmässä (ympäristöpalvelun valmisteleva, kenttäryhmän hyväksymä esitys)</p> <p>Erottajanaukio valmistuu lokakuussa 2019. Johanneksenpuiston suunnittelu käynnissä, Sibeliuksenpuiston käynnistynyt ja Kaisaniemenpuiston suunnittelun tarjouspyyntö valmisteilla.</p>
Kestävän kasvun turvaaminen <ul style="list-style-type: none"> • Asuntotuotannon edistämien • Moderni ilmastovastuu 	<p>Asumisen ja maankäytön ohjelman (AM-ohjelma) toteutus (kaavoituksen, tontinluovutuksen ja kaupungin oma asuntotuotannon tavoitteet). Myös infrahankkeiden investointi-ohjelma sovitetaan yhteen AM-ohjelman kanssa.</p> <p>Hiilineutraali Helsinki 2035 – toimenpideohjelman toimenpiteitä toteutetaan. Helsingin omassa rakentamisessa kehitetään ja otetaan käyttöön energia- ja ympäristötavoitteita ja uusi energiankulutuksen seurantajärjestelmä.</p>	<p>Kaavoitettu asuntokerrosala km², tonttien luovutus km², asuntojen rakentaminen omana tuotantona, AM-ohjelman ja katuinvestointiohjelman yhteensovittaminen; ATO-mittari</p> <p>Helsingin kasvihuonekaasupäästöt, Katu- ja puistorakentamisessa muodostuvien maa-ainesten hyötykäyttö%, energiansäästöavoite ulkovalaistuksen ja toimitilojen osalta.</p>	<p>Toteutunee. Kuitenkin tontinluovutuksen osalta on merkittäviä epävarmuustekijöitä. Lisäksi asuntotuotantorekisteri on vielä kehitysvaiheessa.</p> <p>Hiilineutraali Helsinki-ohjelman seurannan ja vaikutusten arvioinnin työkalua kehitetään ja se valmistuu 3Q/2019 aikana. (https://hnh.hel.ninja/)</p> <p>Energiatohokkuusvaatimusten kiristämistä sekä kaupungin omassa rakentamisessa että</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Liikkumisen sujuvuus ja kestävätkulkumuodot 	<p>Liikkumisen kehittämissuunnitelman (SUMP) mukaisesti kehitetään Helsingin liikenneverkkoa.</p> <p>Helsingin raitioliikenteen kehittämissuunnitelman mukaisesti kehitetään kantakaupungin raitiotietä sekä laajennetaan raitioverkkoa HSL:n raitioliikenteen linjastosuunnitelman mukaisesti.</p> <p>Toteutetaan aktiivisesti pyöräilyn edistämissuunnitelman toimenpiteitä ja päivitetään edistämissuunnitelma.</p>	<p>Jalankulku-, pyöräily- ja joukkoliikennematkojen yhteenlaskettu osuus</p>	<p>tontinluovutuksessa sekä korjausrakentamisen energiatehokkuusvaatimusten kunnianhimon tason nostoa valmistellaan.</p> <p>Olemassa olevan yksityisen rakennuskannan energiasaneerauksia tukemaan valmistellaan Energiarenessanssi-ohjelmaa, joka valmistuu vuoden loppupuoliskolla.</p> <p>HNH-ohjelman liikenne-osuuden toimenpiteet uudelleentarkastellaan vuoden toisella puoliskolla, jotta pystytään varmistamaan, että toimenpiteet ovat riittäviä tavoitteen saavuttamiseksi.</p> <p>SUMP ja liikkumistottumusten tulokset 2018 on käsitelty kylkissä 26.2.2019. Ohjelma sisältää 19 indikaattoria, jotka kattavat ekologisen, sosiaalisen ja taloudellisen kestävyden. Helsinki on saanut useilla osa-alueilla parhaan mahdollisen arvosanan. Seuraavat tulokset keväällä 2020.</p> <p>Raitioliikenteen kehittämissuunnitelman toimenpiteistä tehty hankekortit ja viety hankkeita investointiohjelmaan. Suunnittelu etenee. Raitioliikenteen linjastosuunnitelman mukaiset viimeiset toimenpiteet suunnitteilla ja käsitellään vuoden 2019 aikana poliittisesti (kuten Tukholmankadun viereen suunniteltu kääntöpaikka).</p> <p>2019 valmistuu Mäkelänkadun ja itäbaanan katusuunnitelmat täydentäen kantakaupungin pyöräiliikenteen tavoiteverkkoa ja baanaverkkoa, pyöräpysäköintiä rakennetaan Kaartinkaupunkiin.</p>
---	--	--	---

	Valmistellaan kävelyn edistämishjelma.		Ohjelman valmistelu on käynnistynyt.
<p>Uudistuvat palvelut</p> <ul style="list-style-type: none"> • Palveluita uudistetaan asukaslähtöisesti • Monipuoliset sijaintipaikat yrityksille • Ketterä toimintakulttuuri 	<p>Vuosi 2019 on toimialan asiakaskokemuksen parantamisen teemavuosi. Asiakaskokemuksen mittaamista ja palvelupolkuja kehitetään ja asetetaan tavoitteet.</p> <p>Toimitilakaavoja laaditaan siten, että toimitilakaavavaranto ei vähene toimitila-alueilla ja keskustoissa, ja että työpaikkamäärä lisääntyy asukasmäärän suhteessa kaupunkistrategian mukaisesti.</p> <p>Katutöiden työmaa-aikaisten haittojen vähentäminen.</p>	<p>Asiakastyytyväisyyden kehitys</p> <p>Työpaikkakasvun turvaamiseksi uutta toimitilaa kaavoitetaan vähintään poistuvan kerrosalan verran</p> <p>”Selvitys katutöistä” – ohjelman kaupunkiympäristön toimialan katuhankkeiden sekä kadulla tehtävien töiden viranomaisroolin kehittämistoimenpiteet. Integroitu osaksi Toimivat katuhankkeet -hankekokonaisuuteen.</p>	<p>Asiakastyytyväisyyden mittareita tarkastellaan ydinprosessityössä.</p> <p>Täydennysrakentamisen palvelupolku valmisteilla.</p> <p>Toimitilakaavahankkeet etenevät toimintasuunnitelman mukaisesti.</p> <p>Käynnistetty ”toimivat katuhankkeet kokonaisuus”, sisältyy Aalto yliopiston tutkimushanke ja toimialan oma Infra-Lean hanke. Pormestarin johtama ohjausryhmä seuraa hankkeen etenemistä.</p>
<p>Vastuullinen taloudenpito</p> <ul style="list-style-type: none"> • Omaisuudenhallintaa toteutetaan elinkaartiloudellisesti • Kiinteistökannan laadun parantaminen. • Investointien vaikuttavuus ja oikea-aikaisuus. 	<p>Laaditaan maanhankintaa ja muita maapoliittisia toimenpiteitä koskevat linjaukset</p> <p>Laaditaan kiinteistöstrategian ja sisäilmaohjelman toteuttamissuunnitelmat ja mittarit.</p> <p>Infraomaisuuden hallinnan linjauksen pohjalta laaditaan toimenpideohjelma.</p>	<p>Tyhjien tilojen osuus</p> <p>Kiinteistöstrategian pohjalta valmistellaan mittarit</p>	<p>Etenee suunnitellusti, tontinluovutuslinjaukset tehty 2018, maanhankinta ja muut maapoliittiset linjaukset kaupunginhallitukseen 12/2019-2/2020.</p> <p>Kiinteistöstrategia, sisäilmaohjelma ja näiden toteuttamishjelmat etenevät kaupunginhallitukseen ennen kesää 2109</p> <p>Infraomaisuuden hallinnan linjaukseen pohjautuvan toimenpideohjelman laadinta on aloitettu. Omaisuuden arvon laskentaa tarkennetaan korjausvelkalaskennan taustaksi.</p>

Kaupunkiyhteiset hankkeet	Toimenpiteet	Ennuste toteutumisesta
Nuorten syrjäytymishaasteen ratkaiseminen	Nuorten äänen vahvistaminen osana suunnittelua ja erityisesti Mukana-ohjelman painopistealueilla (alueelliset kehityskuvat).	MUKANA-projektin kanssa sovittu nuorten osallistamisen käytännöt viher- ja virkistysalueiden suunnittelussa. Valmis Q3 / 2019
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koordinointi ja johtamisrakenne	Suunnitellaan, toteutetaan ja ylläpidetään eläviä ja omaleimaisia kaupunginosia.	Täydennyskaavoituksen yhteydessä vahvistetaan alueen vetovoimaa hyvillä suunnitteluratkaisuilla (alueen imagon rakentaminen, harrastusmahdollisuudet, virkistysalueet).
Kiinteistöstrategia	Valmistellaan vuoden 2019 alussa kiinteistöstrategian ja sisäilmaohjelman toteutusohjelman yhteistyössä muiden toimialojen ja kaupunginkanslian kanssa. Toteutusohjelman pohjalta laaditaan seurantamittarit.	Kiinteistöstrategian ja sisäilmaohjelman toteutusohjelmaa laadittu (valmis 11.4) Vuoden 2019 toimenpiteet priorisoitu
Kävelykeskustan laajentamisen ja maanalaisen kokoojakadun edellytykset	Kanslian vetämän kokoojakadun edellytysten selvitystyö jatkuu vuonna 2019. Toimiala laatii myös maanalaista yleiskaavaa, jolla ohjataan pääosin kallioon sijoitettavia suuria ja tärkeitä tilavarauksia. Vuonna 2019 esitellään kaavaluonnos päätöksentekoon. Valmistelun kokonaisuikataulu on sidottu kaavan sisältöä määrittävien keskeisten tekijöiden kuten maanalaisen kokoojakadun ja lentoradan linjauksiin.	Maanalainen yleiskaava etenee aikataulussaan. Suunnittelussa yhteen sovitettu ja huomioitu maanalaisen kokoojakadun edellytykset.
Liikkumisohjelma	Turvallinen, houkutteleva kaupunkiympäristö: liikkumisolosuhteiden kehittäminen kokonaisuutena (liikuntapaikat, puistot, koulujen ja varhaiskasvatusyksiköiden pihat, merelliset alueet, kävely- ja pyörätiet jne.). Kuvan vetämä ohjelma.	Liikkumisohjelman toimenpiteitä toteutetaan vuoden 2019 aikana: rakennetaan pyörateitä ja pyöräpysäköintiä, laajennetaan kaupunkipyöräjärjestelmää, vakiinnutetaan tehostettu talvikunnossapito pyörateiden osalta, EU:n Horizon hankkeen parhaita käytäntöjä sovelletaan Helsinkiin. Aluesuunnittelussa mukana tältä osin yleiset alueet, ja tarpeet muodostetaan hankkeiksi. Viheralueiden toteutussuunnittelussa (investointiohjelma) painotetaan käytävyyhteyksiä.
Merellinen strategia	Merellisen strategian toimeenpano jatkuu projektoimalla strategian toimenpiteitä toteutussuunnitelmiksi. Vuonna 2019 järjestetään Vasikkasaaren toteuttajakumppanihakua sekä suunnitellaan ja rakennetaan kunnallistekniikka Vallisaareen ja Kuninkaansaareen. Lisäksi parannetaan	Vasikkasaaren toteuttajakumppanihakua toteutetaan ja kunnallistekniikka Vallisaareen ja Kuninkaansaareen suunnitellaan. Merellisen Helsingin saavutettavuutta parannetaan suunnittelemalla uusia vesiliikennereittejä ja uutta

	<p>merellisen Helsingin saavutettavuutta kunnostamalla laitureita. Kaupungin ranta-alueille ja rantaraiteille laaditaan valaistusperiaatteet. Strategian koordinointi kanslia ja toimenpiteet, hankkeet ja rahoitus toimialalta.</p>	<p>toimintamallia koko vesiliikenteen järjestämiseksi. Saariston huoltoliikennettä tehostetaan suunnittelemalla toiminnan organisointia tähtikohteissa kaupungin, valtion ja yksityisten yhteisenä huoltorinkinä.</p> <p>Erityyppisten toimintojen mahdolliset sijaintipaikat rantavyöhykkeellä kartoitetaan merellisten elinkeinojen edistämiseksi ja sisäisen prosessin tehostamiseksi. Rantareitin opastamishanke aloitetaan. Valaistusperiaatteiden suunnittelu on käynnissä. Asemakaavoituksen tueksi laadittavien ilmastokestävän rantarakentamisen periaatteiden suunnittelu on aloitettu.</p> <p>Suunnitelmat Vallisaaren kunnallistekniikasta valmistuneet keväällä 2019, toteutus vielä kesän aikana, jos lupien kanssa ei ongelmia. Vesiliikenteen selvitys valmis 2019. Investointien ohjelmoinnissa huomioitu laiturialueiden kunnostus ja suunnitteluvaihtelu varmistetaan toteutettavissa kohteissa. Kunnostettavista laitureista sopiminen Kuvan kanssa alkamassa.</p>
Maapoliittiset linjaukset	<p>Maapoliittisten linjausten valmistelu jakautuu siten, että ensimmäisessä vaiheessa 2018 valmisteltiin kaupungin tontinluovutusta koskevat linjaukset. Toisessa vaiheessa vuonna 2019 valmistellaan kaupungin maanhankintaa ja muita maapoliittisia toimenpiteitä koskevat linjaukset. Valmistelua ohjataan poikkihallinnollisessa ohjausryhmässä.</p>	<p>Etenee suunnitellusti. Pohjapaperi 6/2019, käsittelyt lautakunnassa ja kaupunginhallituksessa 12/2019 – 2/2020.</p>
Päästövähennysohjelma	<p>Hiilineutraali Helsinki-päästövähennysohjelma on hyväksytty kaupunginhallituksessa joulukuussa 2018. Ohjelman toimeenpanoa on käynnistetty vuoden 2019 alkupuoliskolla ja tietyillä osa-alueilla (esim liikenne) toimenpiteitä tullaan päivittämään vuoden 2019 aikana.</p>	<p>Toimeenpano on käynnistynyt hyvin. Pääfokus on vuoden alkupuoliskolla ollut rakentamisessa ja rakennusten energiankulutuksen päästöissä ja niihin liittyvien toimenpiteiden riittävän kunnianhimon tason varmistamisessa. Olemassa olevan rakennuskannan energiasaneerauksiin keskittyvä Energiarenessanssi-</p>

		ohjelma valmistellaan loppuun vuoden toisella puoliskolla. Liikennettä koskevien lisäisten toimenpiteiden valmistelu toteutetaan vuoden toisella puoliskolla.
--	--	---

Toimialojen yhteissuunnittelun teemat	Toimenpiteet	
Asiakaskokemus ja asiakastyytyväisyys	Digitaalinen asiakkuus: Yhteinen tavoite Kuvan kanssa tukemaan kaupungin oma.helsinki -palvelun profiilipilotointia ja sen käyttöä Helsinki- sovelluksessa. Kymppitutkii oma.helsinki -ratkaisun mahdollisuudet ja kokeilee sitä ainakin yhdessä palvelussa. Asiakastyön ajokortti – muut toimialat ovat mukana valmistelussa.	Osallistumme oma.helsinki-palvelun toteutukseen mikäli alusta valmistuu. Asiakastyön ajokortti tulee tuotantoon vuoden 2019 aikana. Pysäköintitunnuksen verkkokauppa.
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	Lähiliikuntapaikka –verkoston kehittämistyö yhdessä Kuvan kanssa	Edistetty kaupunkitasoisen HYTE-työryhmän linjausten mukaisesti. Lähiliikuntapaikka -verkkotyö Kuvan kanssa käynnistyy loppuvuodesta 2019.
Osallisuus	Osallisuus mukana Kymppin kaikissa prosesseissa läpäisyperiaatteella. Laajoissa palvelutilaverkkotarkasteluissa osallistetaan asukkaita yhdessä Kaskon sekä Kuvan kanssa Osallistuvan budjetoinnin edellyttämät toimenpiteet; yhteistyö muiden toimialojen ja kanslian kanssa	Toimialan osallisuussuunnitelma on tehty. Kaavoitusprosesseissa osallisuus toteutuu kaikissa kaavavaiheissa esim. erilaisten tilaisuuksien tiimoilta virallisten kanavien lisäksi järjestetään mm. asemakaavamesuista, kuten Kantakaupunkimessut Oodissa tai Uutta Itä-Helsinkiä tilaisuus 15.3 Stoassa. Puistolän osallistava palvelutilaverkon tarkastelu tehty v.2018 ja se otettu huomioon, kun valmistellaan v.2020-29 talonrakennuksen investointiohjelmaa. Mellunkylän palvelutilaverkon tarkastelun ja aluerakentamisen osallistamismuotojen yhteensovittaminen käynnissä. Osallisuus aluesuunnitelmissa ja luonnon- ja maisemanhoidonsuunnitelmissa toteutuu periaatteiden mukaan.

		Osallistuva budjetointi on työläämpi, kuin mitä on uskottu. Osun vuorovaikutukseen on osallistuttu resurssien puitteissa.
Palvelujen saavutettavuus	Sähköiset palvelut: oma.helsinki, Palveluverkkosuunnittelun kattavuutta laajennetaan ja tunnistetaan eri aikajänteet suunnittelun lähtötietoina ja tiivistetään toimialojen yhteistyötä.	Palveluverkkosuunnitteluprosessin kehittämistä jatketaan yhteistyössä mm. kaskon kanssa.
Elinkeinopoliittiset toimenpiteet	Kymp luo edellytykset toimitilatonttien määrän kasvattamiselle oikea-aikaisesti ja tarkoituksenmukaisissa paikoissa yhdessä kanslian kanssa.	Toteutuu toimintasuunnitelman mukaisesti.
Harrastustoiminta	Koulujen ja päiväkotien peruskorjausten ja uudisrakennusten suunnittelussa otetaan huomioon omavalvontaisen iltakäytön vaatimukset. Suunnittelutyö toteutetaan yhteistyössä Kaskon kanssa sekä liikuntatilojen osalta myös Kuvan kanssa.	Uudis- ja peruskorjaushankkeiden hankesuunnittelussa mahdollistetaan omavalvontaista tilojen käyttöä. Lisäksi kaskon ja kuvan tilojen avaaminen omavalvontakäyttöön on edennyt niin nopeasti, kuin palveluntuottajat ovat pystyneet lukitusmuutoksia toteuttamaan
Elävät kaupunginosat	Vahvistetaan kaupunginosien omaleimaisuutta täydennysrakentamisen, kaupunkitila- ja maisemasuunnittelun ja luonnonhoidon keinoin. Laaditaan aluesuunnitelmia. Tehdään toiminnallista kävely-ympäristöä tukevia suunnitteluratkaisuja (esim. asemanseudut). Vahvistetaan kaupunkielämää ja kävelyä koskevaa tietopohjaa. Painopisteet on määritelty yhdessä kanslian kanssa.	Toteutuu. Valmistelussa on suunnitteluperiaatteiden laatiminen kanslian kanssa yhdessä sovituille kaupunkiuudistuskohteille. Aluesuunnitelmien laadinta sujuu toimintasuunnitelman 2019 mukaisesti.
Bulevardien suunnittelu ja liikennejärjestelmä	Vihdintien kaupunkibulevardin pikaraitiotien yleissuunnitelma, kaavarunko ja kaupunkitaloudellinen arviointi valmistuvat. Tuusulanväylän kaupunkibulevardin maankäytön ja liikenteen suunnitteluperiaatteet valmistuvat. Viikin-Malmin pikaraitiotien yleissuunnitelma käynnistyy. Alueiden palveluverkkoa ja toteuttamista suunnitellaan yhdessä muiden toimialojen ja kanslian kanssa.	Suunnittelu etenee tavoitteiden mukaisesti. Vihdin bulevardin kaavarunkoa varten keskusteltu liittymäratkaisuista Ely-keskuksen ja Väyläviraston kanssa. Lisäksi on osallistuttu Ely-keskuksen Vihdintien seudullista kehityskäytävää analysoivaan työskentelyyn. Käsitelty kokonaisuutta aluerakentamisen johtoryhmässä. Pikaraitiotien kaupunkitaloudellinen arviointi etenee aikataulussaan. Tuusulan bulevardin sisällölliseksi kehittämiseksi ja suunnittelualueen osittamiseksi

		<p>mielekkäiksi osakokonaisuuksiksi on hyödynnetty kansainvälisiä asiantuntijoita.</p> <p>Vihdintien osalta kaavarunko menossa lautakuntaan 4.6.2019.</p> <p>Läntisen Helsingin raitioteiden liikenteen yleissuunnitelmat jatkosuunnittelun pohjaksi syksyllä 2019 Kylk. Vuorovaikutus elo-syyskuussa ja marraskuussa 2019 päätöksentekoon päätösehdotuksella, että suunnitelmaratkaisut ovat jatkosuunnittelun pohjaksi.</p> <p>Toukokuussa 2020 kylkiin Läntisen Helsingin raitioteiden yleissuunnitelman hyväksymispäätös, josta se etenee valtuustoon saakka. Sisältää suunnitelmien lisäksi myös vaikutusarvioinnit ja kustannusarviot (myös käyttötalouteen). Tavoitteena päättää Vihdintien pikaraitiotien toteutuksesta syksyllä 2020 strategiakirjauksen ja liikennehankkeiden käsittelyohjeen mukaisesti. Läntisen Helsingin raitiotiet pitävät sisällään Vihdintien pikaraitiotien ja Läntisen kantakaupungin kaupunkiraitiotien (mm Fredrikinkatu & Topeliuksenkatu).</p> <p>Tuusulanväylän päätöksenteosta ei ole tarkkaa aikataulua. Tätä tehdään tekemällä liikennejärjestelmätarkastelu ja suunnittelemalla Käpylän joukkoliikenneterminaalia. Näiden päätöksenteosta ei ole vielä tarkempaa tietoa.</p>
Kaupungin tilojen käyttö	Koulujen ja päiväkotien peruskorjausten ja uudisrakennusten suunnittelussa otetaan huomioon omavalvontaisen iltaikäytön vaatimukset. Suunnittelutyö toteutetaan yhteistyössä Kaskon kanssa sekä liikuntatilojen osalta myös Kuvan kanssa.	Uudis- ja peruskorjaushankkeiden hankesuunnittelussa mahdollistetaan omavalvontaista tilojen käyttöä. Lisäksi kaskon ja kuvan tilojen avaaminen omavalvontakäyttöön on edennyt niin nopeasti, kuin palveluntuottajat ovat pystyneet lukitusmuutoksia toteuttamaan.